

דבר העורכת

לְקוֹרְאִים עֹלָם!

תקופת החגים כבר מאחורינו – מקווים שטיילתם, נחתם וביליתם בסוכה, וכי צברתם כוחות לקראת החורף.

גיליון נושאונצ'יק מוקדש לארוע משמעותי שהתרחש באוקטובר 1990. ביום ה-3 לחודש אוחדה גרמניה המזרחית עם גרמניה המערבית וחומת ברלין הופלה סופית. זה היה הסמל הגדול ביותר לסוף שלטונה של ברית המועצות במזרח אירופה ולהתחדשות רוחות הדמוקרטיה והחופש ברחבי היבשת.

מעטפת יום ראשון ומטבע שהונפקו לרגל השנה הראשונה לאיחוד הגרמניות ונפילת חומת ברלין

אז מה בגיליון? אבינועם טלמן מתאר את סיפור פיצול גרמניה ל-2 מדינות ואז את סיפור איחודן לכדי מדינה אחת שוב, בדיוק לפני 20 שנים. בטור הישראלי נציג את סיפורי ההצלחה המדיניים באזור שלנו – הסכמי השלום עם מצרים ועם ירדן. בטור "הנפקות מהעולם" נסקור הנפקה חדשה של אוסטריה – בול ורד רקום. ולבסוף, כבכל גיליון חידון בולאי נושא פרסים.

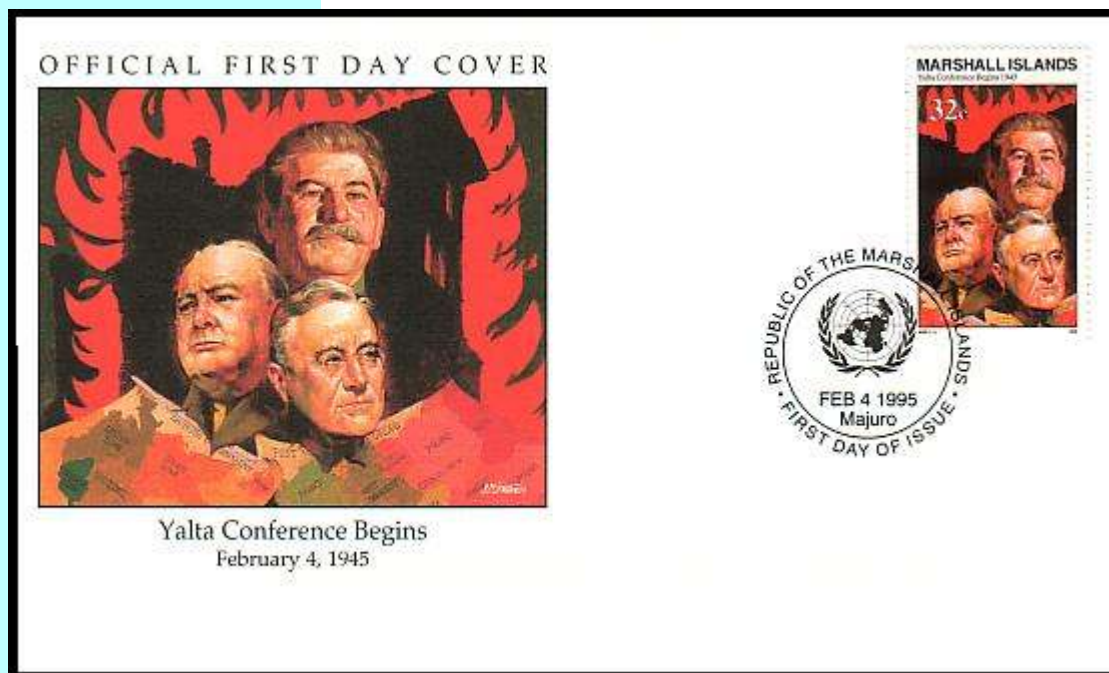
נתראה בגיליון הבא,

עכש, עז'ט

איחוד גרמניה אבינועם טלמן

הזמן – סוף 1944. המקום – גרמניה, הנתונה לשלטון המשטר הנאצי.

בעלות הברית כבשו את רוב אירופה ושחררו אותה מידו הקשה של היטלר. הכוחות האמריקאים ממערב והכוחות הסובייטים ממזרח, שועטים בכל כוחם בכדי לטהר את מעוזי הנאצים. כבר עתה ברור לכולם כי בעלות הברית ינצחו במלחמה הקשה הזו. אז מתעוררת השאלה, בעיקר בצד הסובייטי, כיצד תחולק השליטה בשטחים שכבר נכבשו ומה יעלה בגורלם של אלו העתידים להיכבש. בפברואר 1944, בעיר יאלטה שבחצי האי קרים שבברית המועצות, נפגשים יוזף סטלין, מנהיג ברית המועצות, וינסטון צ'רצ'יל, ראש ממשלת בריטניה, ופרנקלין רוזוולט, נשיא ארצות הברית לדון בפתרון השאלה הזו.

מעטפת יום ראשון מאיי מארשל המציגה את שלושת המנהיגים בועידת יאלטה

בול שהנפיקה גרמניה המזרחית לרגל 25 שנים להקמתה

בוועידה זו נקבעו אזורי השפעתה של רוסיה ממזרח ושל ארצות הברית ובריטניה במערב יבשת אירופה. גם עתידה של גרמניה נקבע ברגע גורלי זה. מנהיגים אלו החליטו לחלק את גרמניה ל-4 מחוזות על פי ארבעת המנצחות הגדולות – רוסיה, ארצות הברית, בריטניה וצרפת. גם את ברלין, עיר הבירה דאז, אשר הייתה כמין מובלעת מערבית בשטח הכיבוש הסובייטי, הוחלט לחלק באופן דומה. החל מאותו רגע, הסובייטים התחילו בשיקומה של גרמניה המזרחית, סיפקו מזון ותעסוקה לתושבים, עסקו בבנייתם מחדש של המבנים ההרוסים,

בול שהנפיקה גרמניה החודש לרגל 20 שנים לאיחוד גרמניה

וזאת במקביל לפריצתה של "המלחמה הקרה" מול ארצות הברית. כל זה קורה במקביל להשתלטותה של המפלגה הקומוניסטית על הפוליטיקה המקומית והקמתה של מפלגת האיחוד הסוציאלי, מפלגה שתשלוט בגרמניה המזרחית עד נפילת הקומוניזם ואיחודה של גרמניה ב-3 באוקטובר של שנת 1990.

רבים מתושבי גרמניה המזרחית, לא רצו בשלטון הקומוניסטי – סובייטי, והחליטו להגר לחלקה המערבי של גרמניה. בחלק זה הוקמה הרפובליקה הפדראלית, מדינה דמוקרטית שנתמכה על ידי ארצות הברית אשר דאגה גם היא לשיקום ההריסות, לרווחת התושבים וזכויותיהם, ולהבטחתם של זכויות האזרח, דבר אשר לא היה קיים בצד המזרחי.

כאמור, זרם המהגרים מהמזרח החל מתגבר עם השנים. הדבר בא לידי ביטוי במיוחד בבירה ברלין, בה הכניסה והיציאה אל ומן החלק הסובייטי הייתה אסורה, אלא רק

בול שהנפיקה גרמניה המזרחית לרגל 10 שנים להקמת חומת ברלין

באישורים חריגים, אותם היה כמעט בלתי אפשרי להשיג. ברלין הפכה למעשה לסמלה של המלחמה הקרה שכן היוותה נקודת המגע הפיזית כמעט היחידה שבין הגוש המערבי לזה המזרחי, למפגש בין ברית נאט"ו המערבית לברית ורשה המזרחית.

ב-1961, קיבלה ברלין סמל ממשי ופיזי של ההפרדה, בדמותה של חומה – חומת ברלין. זרם המהגרים מן המזרח, בעיקר מן האוכלוסייה המשכילה והאיכותית, עמד למוטט את כלכלתה של מזרח גרמניה וכצעד מנע הוקמה החומה. אורכה של החומה היה 165 קילומטרים והיו בה שמונה מעברי גבול, אשר המפורסם ביניהם היה "צ'ק פוינט צ'רלי".

בעוד חלקה המערבי של גרמניה שגשג ופרח כלכלית, חלקה המזרחי השתרך מאחור עקב מדיניות ופוליטיקה לקויים אשר הושפעה ואף נשלטה בידי הרוסים. אלו האחרונים בסו את מעמדם בכוח בעזרתה של המשטרה החשאית – ה"שטאזי" אשר עבד בצמוד לק.ג.ב. הרוסי והיה ידוע באכזריותו. מצב זה נמשך 28 שנה.

בול המציג את בניית החומק ואת תור הגרמנים המחכה במעבר הגבול

מיכאל גורבצ'וב

עם עלייתו של מיכאל גורבצ'וב לשלטון הרוסי, החלו רוחות ה"פרסטרויקה", הבנייה מחדש ברוסית, לנשוב ברחבי הגוש הקומוניסטי. הסובייטים החלו בצעדי ידידות כלפי המערב. רוחות וצעדים אלו השפיעו על תושבי מזרח גרמניה, ובעיקר על אלו הגרים במזרח ברלין.

במאי 1989 פתחה הונגריה הקומוניסטית את גבולה עם אוסטריה הדמוקרטית ולמעשה פתחה חורב"מסך הברזל הסובייטי" אל מול המערב. פעולה זו אפשרה למזרח גרמנים רבים להגר לחלקה המערבי של גרמניה דרך הונגריה ומשם לגרמניה דרך אוסטריה. מאז, החלו מתגברות הדרישות וההפגנות לסיומו של המשטר הקומוניסטי במדינה כשהמפגינים בברלין

מבקשים להביא לביטול הפרדתה

העיר. ככל שהתגברו ההפגנות והדרישות, כך מצאו את עצמם, ראשי מזרח גרמניה חסרי אונים ומבולבלים שכן לא היה בכוחם לתת מענה ופתרון לדרישות התושבים.

9 בנובמבר 1989 אפשרו שלטון מזרח גרמניה כניסת אזרחיים מערב גרמניים לשטחה והיו למעשה את קיצה של מזרח גרמניה. זרם המבקרים הלך וגבר, נקודות מעבר חדשות נפתחו במהרה ומהר מאוד החלו תושבים משני צידי החומה להפילה. ההפרדה הסתיימה. ב-18 במאי 1990 חתמו שצי המדינות על שיתוף ואיחוד כלכלי בין שתי המדינות והפכו את המרק הגרמני למטבע הרשמי משתי צידי ה"חומה"

של

ב-

בול שהנפיקה גרמניה לכבוד ה-9.11.1989 - החומה נפרצת והקשת הגרמנית מצליחה לעבור בין 2 החלקים

לשעבר. ב-3 באוקטובר 1990, אוחדה רשמית גרמניה המזרחית עם גרמניה המערבית תחת דגל הרפובליקה הפדראלית והמשטר הדמוקרטי. יום זה הוכרז כיום חג לאומי בגרמניה.

שרידים רבים מן החומה שמורים במקומות שונים ברחבי גרמניה, כולל בכניסה לפרלמנט הגרמני. חלקים אחרים נמצאים עדיין במקומם המקורי וזאת כדי להזכיר לכל ולמנוע את חלוקתה של גרמניה והפרדת תושביה בשנית.

בולים שהונפקו באירלנד, רומניה, ארצות הברית ובלגיה לכבוד נפילת החומה בברלין

לתגובות ניתן לפנות לאבינועם בכתובת talmana@gmail.com

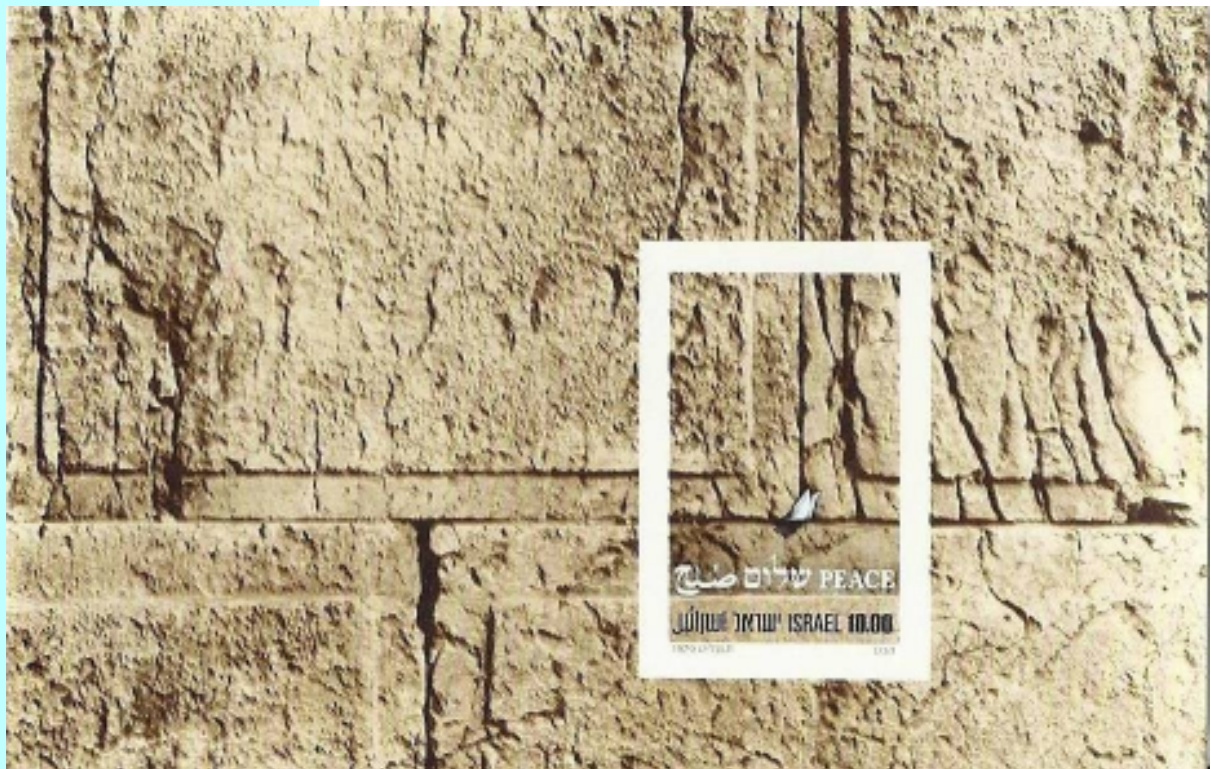
הפינה הישראלית – הסכמי שלום

המילה העברית "שלום" נגזרת מ"שלמות", ולכן השאיפה לשלום מבטאת רצון להגיע למצב מושלם. ברכת השלום השגורה בפינו בחיי היומיום מביעה את מיטב האיחולים של האדם לזולתו. המילה שלום מופיעה בתנ"ך פעמים רבות, ונביאי ישראל חזו מצב של שלום כלל עולמי. על קיר הבניין של האומות המאוחדות חקוק הפסוק מישעיהו: "וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות, לא ישא גוי אל גוי חרב, ולא ילמדו עוד מלחמה".

אחת ממטרותיה של מדינת ישראל מאז הקמתה היא להגיע להסכמי שלום עם עמי האיזור. הסכמי שלום כאלה אמורים להבטיח את קיומה של המדינה, למנוע אובדן חיי אדם בשדה הקרב ולאפשר פיתוח כלכלי של האיזור כולו.

לצערנו, הקמתה של המדינה נתאפשרה רק לאחר מאבק צבאי, והמשך קיומה הצריך מלחמות נוספות. בשנת 1977 החל משא ומתן מדיני בין ישראל לבין הגדולה והחזקה בשכנותינו – מצרים, בהנהגתו של **מוחמד אנואר סאדאת**. לאחר כשנה וחצי של משא ומתן נחתם הסכם השלום במרץ 1979. לרגל המאורע ההיסטורי הנפיק השירות הבולאי בול המראה את אחד הסדקים בכותל המערבי ובו פתק, המסמל את הבקשה הנכספת ביותר של העם החי בישראל – השלום. במקביל הונפק גם גליון מזכרת, המראה את הכותל המערבי בצורה ברורה יותר.

הסכם השלום עם ירדן.

להסכם השלום בין ישראל למצרים לא היה המשך מייד. רק בתחילת שנות התשעים החל משא ומתן ישיר בין ישראל, ירדן, סוריה והפלשתינאים. בתקופה זו הנפיקה ישראל בול לציון תהליך השלום. הצד הישראלי והצד הערבי מיוצגים בבול על ידי שני חלקי בית המתמזגים למבנה משותף. בחלק הערבי קבוע חלון מזרחי ומעליו תבליט בצורת סהר. בחלק הישראלי קבוע חלון בסגנון תל אביבי ישן ומעליו תבליט של מגן דוד. שני החלונות הסגורים מרמזים על המצב הקודם, מצב של התבדלות, אולם בקיר המשותף שבו הם משתלבים, נפתחת דלת המזמינה את הנכנס אל האור, אל העתיד.

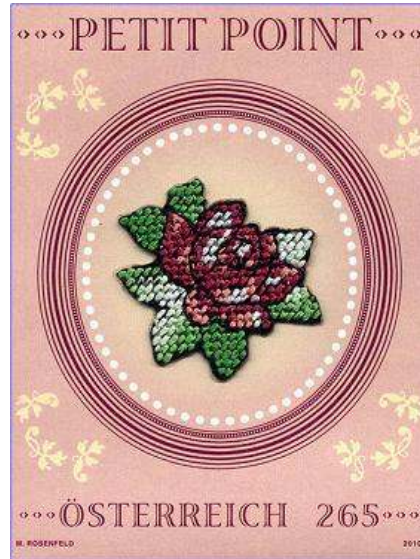
תהליך השלום.

באוקטובר 1994 הבשיל תהליך השלום לכדי הסכם נוסף, הפעם בין ישראל לירדן. הבול שהונפק לכבוד המאורע מראה את הדרך עליה אנו מתקדמים. החץ על גבי השלט מורה את הכיוון – שלום.

כידוע, עד היום טרם הושגו הסכמי שלום עם יתר מדינות ערב. בימים אלו התחדש המשא והמתן בין ישראל לרשות הפלשתינאית. מבלי להכנס לשאלות פוליטיות, אין ספק כי עם ישראל כולו שואף להגיע לשלום ולביטחון.

הנפקות בעולם

בתאריך 17.9.2010 הנפיקה אוסטריה בול רקום, שלישי בתולדותיה. הבול, petit point, ממחיש את צורת התפר ברקמה עדינה שהייתה פעם נפוצה בקרב המעמד העליון. במאות הקודמות הנשים האצילות היו עוסקות במלאכת הרקמה ומוציאות תחת ידיהן יצירות אומנות רקומות. גם כיום אוסטריה מפורסמת במפעלי הרקמה המשובחים שלה.

ב-2005 וב-2008 הנפיקה אוסטריה שני בולים רקומים נוספים המציגים פרחים הגדלים באלפים. הבולים נרקמו על ידי אחד מהמפעלים הידועים ביותר לרקמה באוסטריה.

הבול הרקום הראשון בעולם הונפק בשנת 2000 בשוויץ לכבוד מפעל רקמה מפורסם שוויצרי.

איזו מדינה?

איזו מדינה הנפיקה את הבול שלפניכם?

- א. צרפת
- ב. ספרד
- ג. סרביה
- ד. צ'כיה

מי האיש?

מי האיש הנראה בבול?

הוא מוכר כאבי ה_____?

זהה את האתר

בול זה הונפק בבריטניה לציון פתיחתה של איזו מנהרה?

המנהרה מחברת את בריטניה עם _____?

מתי נפתחה המנהרה?

את הפתרונות יש לשלוח למערכת nosonchik@gmail.com עד ל-15 באוקטובר. הפותרים מתבקשים לציין את גילם. בין הילדים ובני הנוער שיפתרו נכונה את החידות יוגרל פרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית. התשובות לחידות ושם הזוכה יפורסמו בגליון הבא.

פתרון חידון מספר 33

איזו מדינה?

התשובה הנכונה היא ג' – אוסטריה.

מי האיש?

האיש הוא הפסל הצרפתי הנודע **אוגוסט רודן**. הבול מציג, בצד שמאל, את יצירתו הנודעת "האדם החושב".

זהה את האתר

לפנינו מפלי ויקטוריה בנהר הזמבזי, בחלקה הדרומי של אפריקה. המפלים נמצאים בגבול שבין זמביה לזימבבואה.

בהגרלה שנערכה בין הפותרים נכונה עלה בגורל שמו של שלמה פרידלנדר, בן ה-7 וחצי. שלמה זוכה בפרס בולאי מתנת איל"ת – אגודה ישראלית לבולאות תימאטית.

[מכתבים למערכת:](#)

לכל תגובה הצעה או שאלה, ניתן לפנות אלינו בכתובת:

nosonchik@gmail.com

